

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

НН інститут культури і мистецтв

Кафедра хореографії та музичного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор НН інституту культури і мистецтв

Олена УСТИМЕНКО-КОСОРІЧ

(підпис)

(ім'я та прізвище)

« 30 »

серпня

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія музичного виконавства

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 02 Культура і мистецтво
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 025 Музичне мистецтво
(шифр і назва)

освітня-програма/програми Музичне мистецтво
(назва)

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією

НН інституту культури і мистецтв

« 30 » серпня 2024 р.

Голова Олександр РУДЕНКО

Суми – 2024

Розробник:

Єременко Ольга Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри хореографії та музичного мистецтва

Протокол № 1 від «26» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри
доктор педагогічних наук, професор

Ольга Єременко

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
1-й		1-й	
Семестр			
1-й		1-й	
Лекції			
24 год.		6 год.	
Практичні, семінарські			
30 год.		6 год.	
Самостійна робота			
94 год.		136 год.	
Консультації:			
2		2	
Вид контролю: залік			
Загальна кількість годин - 150			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є узагальнення та розширення знань про специфіку музичного виконавства в різні часи, формування національних музичних, композиторських та виконавських шкіл, які мали вплив на характерні особливості вокальної та інструментальної музики.

Засвоєння програмного матеріалу дисципліни «Історія музичного виконавства» забезпечує оволодіння *загальними компетенціями* відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво»: ЗК 1 здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово; ЗК 2 знання та розуміння предметної сфери та усвідомлення професійної діяльності; ЗК 9 здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; ЗК 17 здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство.

Засвоєння програмного матеріалу дисципліни «Історія виконавства» забезпечує оволодіння *фаховими компетенціями* відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво»: ФК 3 здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва; ФК 4 здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва; ФК 11 здатність оперувати професійною термінологією; ФК 13 здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків; ФК 20 здатність ефективно використовувати музично-технічні засоби у педагогічній та виконавській діяльності.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Для успішного освоєння та вивчення даної дисципліни необхідні знання з таких предметів, як «Аналіз музичних творів», «Всесвітня історія музичної культури», «Гармонія», «Поліфонія», «Теорія музики», «Фах» відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 025 Музичне мистецтво.

3. Результати навчання за дисципліною

Формулювання результатів навчання для обов'язкових дисциплін має базуватися на результатах навчання, визначених відповідною освітньою програмою (програмних результатах навчання) та деталізувати їх. Формулювання результатів навчання мають зазначати рівень їх сформованості, наприклад, через його достатність для вирішення певного класу завдань професійної діяльності та/або подальшого навчання за освітньою програмою.

<p>Знання: особливостей музичних стилів та жанрів певної доби та епохи.</p> <p>Уміння: здійснювати музичний аналіз музичних творів; виявляти особливості форми, розкриття драматургічної будови твору та його художнього змісту.</p>	ПРН 4	Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
<p>Знання про: форми та методи аналізу та обробки музикознавчої джерельної бази; розвитку образної проблематики; шляхи узагальнення та формування висновків.</p> <p>Уміння: визначати актуальність обраної тематики; розробка перспективності дослідницької роботи.</p>	ПРН 7	Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.
<p>Знання: музичні поняття та терміни, їх характеристику та категорії художніх засобів виразності.</p> <p>Уміння: використовувати знання на практиці під час розбору, розучування та виконання музичних творів.</p>	ПРН 12	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
<p>Знання про: естетику доби та художні складові музичного виконавства, мистецькі та виконавські риси музики певної епохи, виконавські та технічні прийоми; категорії художньо-виразних засобів.</p> <p>Уміння: визначати характерні риси музичного твору, його жанрово-стильові особливості; вибудовувати.</p> <p>Комунікація: вибудувати та обґрунтувати власну презентацію на основі проведеного музично-теоретичного аналізу.</p>	ПРН 15	Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.
<p>Знання про: особливості роботи мистецьких закладів різних рівнів.</p> <p>Уміння: форми організації мистецьких заходів та побудування концертних програм.</p>	ПРН 16	Виявляти розуміння фінансово-адміністративних принципів організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти.
<p>Уміння: визначати та пояснювати певні риси музичного мистецтва різних епох; виконавські формули та провідні художні образи.</p> <p>Комунікація: можливість якісно презентувати відповідь та відстоювати власну думку від час відповіді.</p>	ПРН 17	Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.
<p>Знання: про засоби та шляхи пошуку інформації; форми її обробки та подальшої презентації.</p> <p>Уміння: виявляти основні питання та їх ґрунтовне розкриття у власній презентації.</p>	ПРН 20	Здійснювати пошук, збирання та аналіз інформації.
<p>Знання: змісту та форм взаємодії та співробітництва; етичні норми поведінки та комунікації.</p> <p>Уміння: налаштувати спілкування, взаємодію та співробітництво методом налагодження діалогу та</p>	ПРН 21	Демонструвати здатність грамотно спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.

індивідуальних/колективних взаємовідносин. Комунікація: взаємодія з керівництвом, колегами, педагогами, студентами.		
Знання про: особливості роботи над музичним твором та його складовими; художні засоби виразності, що використані в музичних творах; складові самоаналізу. Уміння: практично застосовувати знання під час самостійної роботи; організувати самостійну роботу над музичним твором із високим рівнем якісного підходу; використовувати навички самоаналізу для визначення та усунення недоліків. Комунікація: можливість підвищення якості роботи під час занять із педагогом та під час самостійної роботи над музичними творами	ПРН 24	Здатність здійснення самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності і самокритичності у професійній діяльності.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Студент має повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
82 – 89	Студент виявляє повні, систематичні знання із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
74 – 81	Студент виявляє повні знання із дисципліни, успішно виконує практичні завдання, засвоює основну літературу, виявляє здатність до самостійного оновлення знань. Але у відповіді студента наявні помилки.
64 – 73	Студент виявляє знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
60 – 63	Студент виявляє знання основного навчального матеріалу в обсязі, задовільному для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною літературою, передбаченою навчальною програмою; допускаються суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
35 – 59	Відповідь студента під час викладання основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ЗВО без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.
1 – 34	Відповідь студента під час викладання основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ЗВО з повторним навчанням за програмою відповідної дисципліни.

Розподіл балів

Поточний контроль								Разом	Сума
РОЗДІЛ 1				РОЗДІЛ 2					
T 1.1.	T 1.2.	T 1.3.	T 1.4.	T 2.1.	T 2.2.	T 2.3.	T 2.4.		
Поточний контроль								80	100
10	10	10	10	10	10	10	10		
Контроль самостійної роботи								20	
2	3	2	3	2	3	2	3		

T 1.1, T 1.2 ... T 2.4 – теми розділів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути: тести, реферати, презентації результатів виконаних завдань, залік.

6. Програма навчальної дисципліни

1. Розділ 1. Історія розвитку виконавського мистецтва від первісного суспільства до Відродження.

2. Розділ 2. Розвиток музично-виконавських шкіл від Бароко до сучасності.

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ВИКОНАВСЬКОГО МИСТЕЦТВА ВІД ПЕРВІСНОГО СУСПІЛЬСТВА ДО БАРОКО.

Тема 1.1. Естетика музичної культури первісного суспільства, доби Античності та інших Стародавніх цивілізацій.

Музичне виконавство в системі мистецтв. Первинна та вторинна художня творчість. Характерні ознаки народної творчості. Музика та синкретичне мистецтво стародавнього світу. Музика в ученнях мислителів Античності, Стародавньої Індії та Китаю. Практика музикування в стародавній Греції та Римській імперії. Професіоналізація як процес.

Тема 1.2. Розвиток вокального виконавства в епоху Раннього та Високого Середньовіччя.

Музичне виконавство та церква. Специфіка церковного хорового співу. Процес формотворення та церковна культура. Особливості виконання релігійної музики.

Тема 1.3. Поширення світської музики та становлення вокально-інструментального виконавства в період Високого та Пізнього Середньовіччя.

Музичне виконавство та народна творчість епохи Середньовіччя. Музичне виконавство та лицарська культура. Вплив лицарського мистецтва на естетику виконання. Музикантські цехи та становлення виконавських професій. Види ансамблевого виконання.

Тема 1.4. Національні школи доби Відродження. Становлення та розвиток оперного виконавського мистецтва.

Музичне виконавство в аристократичному середовищі. Взаємозв'язок «аристократія – професійні музиканти». Сценічні музичні вистави в Італії. Сценічні музичні вистави у Франції. Опера та вокальне виконавство. Інструментальний супровід в опері. Музичне виконавство та церква. Музичне виконавство та народна творчість епохи Відродження.

Розділ 2. РОЗВИТОК МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКИХ ШКІЛ ВІД КЛАСИЦИЗМУ ДО СУЧАСНОСТІ

Тема 2.1. Естетика музичного виконавства доби Бароко та Рококо.

Естетика епохи Просвітництва. Світські музичні капели та специфіка їх функціонування. Музичне виконавство та техніка *basso continuo*. Виконавство на клавесині та органі. Концертні жанри для інструментів – соло. Специфіка капельмейстерської діяльності.

Тема 2.2. Характерні стильові особливості музики та естетика доби Класицизму.

Музична культура Австрії та Німеччини XVIII ст. Придворні музичні капели та специфіка їх функціонування. Творча діяльність Й. Гайдна та В.А. Моцарта. Камерне виконавство. Музичні «академії» та формування концертної практики. Розвиток симфонічного та оперного виконавства.

Тема 2.3. Музичне виконавство та естетика Романтизму.

Романтизм як художня течія. Естетика Романтизму в музиці: публіцистичне надбання Р. Шумана, Г. Берліоза, Р. Вагнера, Ф. Ліста. Формування диригентського виконавства як мистецтва інтерпретації. Музичне виконавство та виконавська техніка. Видатні виконавці епохи Романтизму. Музичне виконавство в аматорському середовищі.

Тема 2.4. Світове музичне виконавство ХХ ст. та сучасності.

Професійне музичне виконавство академічного рівня. Провідні виконавці-солісти. Провідні оперні трупи. Провідні оркестрові колективи. Професійне музичне виконавство неакадемічного рівня. Пошуки нової музичної мови. Естрада як концертний вираз побутового музичного спілкування. Джаз та виконавська специфіка. Роль та місце музичного виконавства в сучасній культурі. Спеціальна музична освіта та нові різновиди музичного виконавства академічного рівня. Перспективи розвитку взаємовідносин музичного виконавства з державною політикою.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин										
	Денна форма						Заочна форма				
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р		Лекції	Практ.	Конс.	Самост.
Розділ 1. Історія розвитку виконавського мистецтва від первісного суспільства до Бароко.											
Тема 1.1 Естетика музичного виконавства первісного суспільства та доби Античності та інших Стародавніх цивілізацій.	16	4	2			10	19	2			17
Тема 1.2. Розвиток вокального виконавства в епоху Раннього та Високого Середньовіччя.	16	2	2			12	17				17
Тема 1.3. Поширення світської музики та становлення вокально-інструментального виконавства в період Високого та Пізнього Середньовіччя.	16	2	2			12	19		2		17
Тема 1.4. Національні школи доби Відродження. Становлення та розвиток оперного виконавського мистецтва.	18	2	4			12	19	2			17
Розділ 2. Розвиток музично-виконавських шкіл від Класицизму до сучасності											
Тема 2.1. Естетика музичного виконавства доби Бароко та Рококо.	18	2	4			12	19		2		17
Тема 2.2. Характерні стильові особливості музики та естетика доби Класицизму	20	4	4			12	19	2			17
Тема 2.3. Музичне виконавство та естетика Романтизму.	22	4	6			12	17				17
Тема 2.4. Світове музичне виконавство ХХ ст. та сучасності	24	4	6		2	12	21		2	2	17
Усього годин	150	24	30		2	94	150	6	6	2	136

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1.1. Естетика музичного виконавства первісного суспільства та доби Античності та інших Стародавніх цивілізацій.	2	2
2	Тема 1.1. Естетика музичного виконавства Стародавньої Індії та Китаю.	2	
3	Тема 1.2. Розвиток вокального виконавства в епоху Раннього та Високого Середньовіччя	2	
4	Тема 1.3. Поширення світської музики та становлення вокально-інструментального виконавства в період Високого та Пізнього Середньовіччя.	2	
5	Тема 1.4. Національні школи доби Відродження Становлення та розвиток оперного виконавського мистецтва..	2	2
6	Тема 2.1. Естетика музичного мистецтва доби Бароко та Рококо: національні вокально-хорові школи та камерно-інструментальне виконавство..	2	
7	Тема 2.2. Характерні стильові особливості музики та естетика доби Класицизму: характерні особливості раннього класицизму та розвиток концертної культури. Камерно-інструментальні жанри творчості Й. Гайдна.	2	2
8	Тема 2.2. Характерні стильові особливості музики та естетика доби Класицизму: характерні особливості зрілого класицизму. Розвиток оперного театру доби. Камерно-інструментальні жанри творчості В. А. Моцарта та Л. Бетховена.	2	
9	Тема 2.3. Музичне виконавство та естетика Романтизму. Виконавські особливості італійської опери XIX ст. Камерно-вокальні жанри доби. Розвиток салонного музикування.	2	
10	Тема 2.3. Музичне виконавство та естетика Романтизму. Симфонічні та концертні жанри доби. Розвиток публічного концертування та його види.	2	
11	Тема 2.3. Світове музичне виконавство XX ст. та сучасності. Професійне музичне виконавство академічного рівня.	2	
12	Тема 2.4. Світове музичне виконавство XX ст. та сучасності. Професійне музичне виконавство неакадемічного рівня.	2	
Разом		24	6

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Естетика музичного виконавства первісного суспільства та доби Античності. Філософія музики та рівень музичного виконавства у Стародавній Індії та Стародавньому Китаї.	2	
2	Розвиток вокального виконавства в епоху Раннього та Високого Середньовіччя.	2	
3	Поширення світської музики та становлення	2	2

	вокально-інструментального виконавства в період Високого та Пізнього Середньовіччя.		
4	Національні школи доби Відродження: провідні вокально-хорові жанри. Становлення та розвиток опери.	2	
5	Національні школи доби Відродження: розвиток концертно-інструментального виконавства.	2	
6	Естетика музичного мистецтва доби Бароко та Рококо: національні вокально-хорові школи.	2	2
7	Естетика музичного мистецтва доби Бароко та Рококо: камерно-інструментальне виконавство.	2	
8	Характерні стильові особливості музики та естетика доби Класицизму: стан та розвиток концертної культури. Придворне музикування. Камерно-інструментальні жанри доби.	2	
9	Характерні стильові особливості музики та естетика доби Класицизму: оперні реформи К. Глюка та В. А. Моцарта. Вокально-хорові та симфонічні жанри доби.	2	
10	Музичне виконавство та естетика Романтизму: камерно-вокальні жанри доби. Розвиток салонного музикування.	2	
11	Музичне виконавство та естетика Романтизму. Симфонічні та концертні жанри доби. Розвиток публічного концертування та його види.	2	
12	Розвиток музичного виконавства на Україні XVIII-XIX століття.	2	
13	Світове музичне виконавство XX ст. та сучасності: перша половина XX століття.	2	2
14	Світове музичне виконавство XX ст. та сучасності: друга половина XX століття та сучасність.	2	
15	Світове музичне виконавство XX ст. та сучасності: розвиток концертного виконавства на Україні.	2	
Разом		30	6

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Естетика музичного виконавства первісного суспільства та доби Античності. Філософія музики та рівень музичного виконавства у Стародавній Індії та Стародавньому Китаї.	10	17
2	Розвиток вокального виконавства в епоху Раннього та Високого Середньовіччя.	12	17
3	Поширення світської музики та становлення вокально-інструментального виконавства в період Високого та Пізнього Середньовіччя.	12	17
4	Національні школи доби Відродження. Становлення та розвиток оперного виконавського мистецтва.	12	17
5	Естетика музичного мистецтва доби Бароко та	12	17

	Рококо.		
6	Характерні стилеві особливості музики та естетика доби Класицизму	12	17
7	Музичне виконавство та естетика Романтизму	12	17
8	Світове музичне виконавство XX ст. та сучасності: перша половина XX століття.	12	17
Разом		94	136

8. Рекомендовані джерела інформації

1. Барсова І. Книга про оркестр. Київ: Муз. Україна, 1981. 174 с.
2. Борисова С.В. Талант і доля народного митця (нотатки про деякі відомі та невідомі сторінки життя і творчості А. Білошицького. Актуальні питання баянно-акордеонного виконавства та педагогіки в мистецьких навчальних закладах: зб. статей і доповідей III міжнар. наук.-прак. конф., 26-28 грудня 2005 р. Луганськ: Знання, 2006. Вип.2. С. 165–172.
3. Голинський М.Т. Спогади. Київ: Молодь, 1993. 368 с.
4. Гордійчук М. Музика і час: Розвідки і статті. Київ: Муз.Україна, 1984. 326 с.
5. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа): підручник. Київ: НМАУ, 2005. 419 с.
6. Дрожжина Н.В. Феномен личности на эстраде: к методике анализа исполнительского имиджа (на примере творчества Эдит Пиаф). Традиції та новачі у вищій архітектурно-художній освіті : зб. наук. пр. вузів художньо-буд. профілю України. Харків: ХДАДіМ, 2008. Вип. 1/3. С. 15-20.
7. Історія української музики. В 6 т. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського. Київ, 1989-1991.
8. Мітіна В. Естетика і мистецтво: Навч.посібник. К.: КНУБА, 2003. 252 с.
9. Музична естетика античного світу / Вступний нарис і зібрання текстів проф. О.Ф. Лосева. – К.: Муз. Україна, 1974. – 217 с.
10. Откидач В. Рок-музика і світовий художній процес / В. Откидач. – Х.: ХДАК, 2005. – 294 с.
11. Шейко В. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець XIX – початок XXI ст.): Моногр.: В 2 т. / В. Шейко. – Т. 1. – Х.: Основа, 2001. – 520 с.

Додаткова література:

1. Нестеренко М.П. Джерела натхнення. Суми: ВВП «Мрія -1». 2018. С.44-69
2. Сумарокова В. Концерт для віолончелі з оркестром М.Скорика як об'єкт інтерпретації// Науковий вісник НМАУ. Вип.10 Київ. 2020. С. 101-107
3. Муха А.І. Композитори України та української діаспори [довідник]. Київ: Музична Україна, 2004. 352 с.
4. Михайличенко О. Музично-педагогічна діяльність українських композиторів та виконавців другою половиною XIX – початку XX століття: Історичні нариси. Суми: Мрія-1. 2005. С. 103
5. Яворский Д. Трансцендентные этюды Ф. Листа в аспекте исторической периодизации развития категории жанра С. Аверинцева//Київське музикознавство: зб. наукових статей. Київ, 2013. Вип.46. С.179-191.

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)

Мультимедійний проектор та дошка, аудіо колонки, бездротовий доступ до мережі інтернет, ПК або ноутбук, фортепіано.